

Київський національний університет
Будівництва і архітектури
Кафедра економіки будівництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

/Сергій СТЕЦЕНКО/

«30» серпня 2022 р.

Розробник силябусу

/Тетяна ЦИФРА/

СИЛАБУС ФІНАНСИ

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ВК				
2) Навчальний рік: 2022/2023				
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)				
4) Форма навчання: денна				
5) Галузь знань: 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»				
6) Спеціальність, назва освітньої програми : 075 «Маркетинг»				
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова				
8) Семестр: VI				
9) Контактні дані викладача: к.е.н., доцент кафедри економіки будівництва Цифра Тетяна Юріївна: http://www.knuba.edu.ua/?page_id=97078				
10) Мова навчання: українська				
11) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): Гроші та кредит, Мікроекономіка				
12) Мета курсу: формування у студентів економічного мислення, та системи знань щодо загальних закономірностей становлення та розвитку сучасних фінансових відносин суспільства, функціонування фінансово-банківського сектору України. Завдання дисципліни: дати розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів підприємницької діяльності та населення і розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; показати можливі напрями впливу фінансів на суспільний прогрес і роль фінансів в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових відносин; визначити сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики підприємства.				
13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності

1	ПРН 6. Визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розрахувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження	Лекція, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК01 ЗК03-04 ЗК07 ЗК11,ЗК14 ФК01 ФК03 ФК11
2	ПРН 9. Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження	Лекція, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК01 ЗК03-04 ЗК07 ФК01 ФК03 ФК11
3	ПРН 12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним	Обговорення під час занять, тематичне дослідження	Лекція, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК01 ЗК03-04 ЗК07 ЗК11 ЗК14 ФК01 ФК03 ФК11
4	ПРН 13. Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження тестування	Лекція, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК01 ЗК03-04 ЗК07 ЗК11 ЗК14 ФК01,03,11

14) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумкового контролю
24	22	-	контр.р.	44	залік
Сума годин				90	
Загальна кількість кредитів ECTS				3	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				46	

15) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекція:

Тема 1. Суть фінансів, їх функції та роль.

- 1.1 Необхідність вивчення фінансів. Предмет науки про фінанси.
- 1.2. Виникнення фінансів, їх зв'язок з державою та розвитком товарно- грошових відносин.
- 1.3. Сутність фінансів та їх специфічні ознаки.
- 1.4. Функції фінансів.
- 1.5. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.
- 1.6. Суспільне призначення та роль фінансів.

Тема 2. Фінансова система

- 2.1. Сутність та структурна побудова фінансової системи.
- 2.2. Організаційно-управлінський устрій фінансової системи.

Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм

- 3.1. Сутність та призначення фінансової політики.
- 3.2. Фінансовий механізм та його складові.
- 3.3. Фінансовий контроль.

Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання

- 4.1. Сутність та функції фінансів суб'єктів господарювання.

4.2. Фінансові ресурси суб'єктів господарювання.

4.3. Формування фінансових результатів діяльності підприємства.

4.4. Особливості фінансів будівельної галузі.

Тема 5. Державні фінанси

5.1. Сутність та функції державних фінансів. Фінансові ресурси держави.

5.2. Державні доходи.

5.3. Державні видатки.

Тема 6. Податки і податкова система

6.1. Економічна сутність та функції податків.

6.2. Класифікація податків.

6.3. Податкова система: елементи та принципи побудови.

Тема 7. Бюджет і бюджетний устрій

7.1. Сутність бюджету, його роль та місце у фінансовій системі країни.

7.2. Бюджетний устрій і бюджетна система.

7.3. Міжбюджетні відносини та їх регулювання.

7.4. Бюджетний процес.

Тема 8. Доходи і видатки державного бюджету

8.1. Сутність, класифікація та джерела формування доходів держбюджету.

8.2. Сутність, класифікація та структура видатків бюджету.

8.3. Дефіцит і профіцит бюджету.

Тема 9. Місцеві фінанси

9.1. Сутність та призначення місцевих фінансів.

9.2. Місцеві бюджети.

9.3. Збалансування місцевих бюджетів.

Тема 10. Державний кредит і державний борг

10.1. Економічна сутність державного кредиту.

10.2. Форми державного кредиту.

10.3. Класифікація державних позик.

10.4. Обслуговування державного боргу і управління ним.

Тема 11. Страхування і страховий ринок

11.1. Соціально – економічна сутність страхування.

11.2. Сутність загальнодержавних фондів цільового призначення:

- Пенсійний фонд України.
- Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
- Фонд соціального страхування на випадок безробіття.
- Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

11.3. Організація страхової справи.

11.4. Страховий ринок.

Тема 12. Фінансовий менеджмент.

12.1. Сутність, мета і завдання фінансового менеджменту.

12.2. Принципи і функції фінансового менеджменту.

12.3. Механізм фінансового менеджменту.

12.4. Стратегія і тактика фінансового менеджменту.

12.5. Управління державними фінансами.

Тема 13. Фінансова безпека.

13.1. Фінансова безпека держави у системі економічної безпеки

13.2. Сутність бюджетної та податкової безпеки на сучасному етапі економічних реформ.

13.3. Вплив державних боргів на фінансову безпеку.

13.4. Грошово-кредитна політика як складова фінансової безпеки держави.

13.5. Інвестиційна складова фінансової безпеки держави.

Програми практичних занять

Тема 1. Сутність фінансів, їх функції та роль

1. Предмет науки про фінанси.
2. Сутність фінансів як історичної та економічної категорії.
3. Суспільне призначення фінансів і їх об'єктивна необхідність в умовах товарного виробництва.
4. Специфічні ознаки фінансів і їх взаємозв'язок з іншими вартісними економічними категоріями.

Тема 2. Фінансова система

1. Сутність фінансової системи та її внутрішня структура.
2. Призначення і специфічні ознаки сфер та ланок фінансової системи.
3. Управління фінансовою системою. Суб'єкти управління фінансами в Україні, їх місія.

Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм

1. Фінансова політика як важлива складова економічної і соціальної політики держави.
2. Завдання і принципи фінансової політики їх типи та характеристика.
3. Сутність і роль фінансового механізму, його структура.
4. Фінансове планування: сутність, принципи, методи, завдання.

Тема 4. Фінанси підприємницьких структур

1. Сутність поняття "фінанси суб'єктів господарювання", характеристика грошових потоків, що визначають їх зміст.
2. Принципи організації фінансової діяльності підприємств.
3. Сутність фінансових ресурсів підприємства.
4. Особливості фінансів будівельної галузі. Бенчмаркінг операційної діяльності будівельних підприємств.

Тема 5. Державні фінанси

1. Сутність і призначення державних фінансів.
2. Склад і структура державних фінансів, характеристика їх грошових потоків.
3. Державні фінанси як інструмент регулювання економіки.
4. Державні доходи і джерела їх формування.
5. Державні витрати, їх класифікація.

Тема 6. Податки і податкова система

1. Економічна сутність податків та їх призначення.
2. Функції податків їх класифікація. Елементами податку.
3. Податкова система: поняття, основи та принципи побудови. Особливості податкової системи України.
4. Податкова політика: сутність та основні принципи податкової політики.
5. Непрямі податки та особливості їх впливу на фінансово - господарську діяльність суб'єктів господарювання. Акцизний збір. Податок на додану вартість
6. Податок на прибуток підприємств.
7. Плата за ресурси.

Тема 7. Бюджет і бюджетна система

1. Бюджет як економічна і правова категорія, його функції і призначення.
2. Бюджетний механізм регулювання економічних і соціальних процесів у державі.
3. Бюджетний процес і його складові етапи.
4. Бюджетна система: поняття і принципи побудови. Бюджетна система України.
5. Міжбюджетні відносини. Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи. Види міжбюджетних трансфертів.

Тема 8. Доходи і видатки державного бюджету

1. Економічна сутність доходів бюджету і джерела їх формування.
2. Видатки державного бюджету, їх класифікація.
3. Склад і структура доходів і видатків державного бюджету України.
4. Бюджетний дефіцит: поняття і причини виникнення.
5. Джерела покриття бюджетного дефіциту і шляхи його скорочення.

Тема 9. Місцеві фінанси

1. Сутність і призначення місцевих фінансів. Місцеві фінанси як система.
2. Поняття самостійності бюджету.

3. Доходи місцевих бюджетів.
4. Видатки місцевих бюджетів. Вільні бюджетні кошти.
5. Зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.

Тема 10. Державний кредит і державний борг

1. Економічна сутність і роль державного кредиту.
2. Функції державного кредиту, його види та форми.
3. Державний борг і механізм його формування.
4. Вплив державного боргу на фінансове становище держави.
5. Управління державним боргом і його обслуговування.

Тема 11. Страхування і страховий ринок

1. Економічна природа і сутність страхування. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.
2. Функції страхування. Класифікація страхування.
3. Необхідність створення державних цільових фондів і принципи їх організації.
4. Форми організації страхового фонду.
5. Поняття і організація страхового ринку.

Тема 12. Фінансовий менеджмент.

1. Сутність фінансового менеджменту.
2. Державний фінансовий менеджмент і його складові. Органи управління державними фінансами і їх функції
4. Фінансовий менеджмент на мікрорівні.
5. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту.
6. Сутність фінансового механізму та його складові.
7. Фінансовий аналіз і маркетинговий план ІБП.

Лабораторні заняття: немає.

Курсовий проект/курсова робота/РГР/Контрольна робота:

Самостійна робота здобувача:

1. Підготовка до практичних занять.
2. Опрацювання навчального матеріалу (за навчально-методичною та науковою літературою), пошук інформації в бібліотеках, мережі Інтернет, використання баз даних інформаційно-пошукових та довідникових систем.
3. Творча робота здобувача (у тому числі під час виконання написання статті, тез доповідей на конференціях тощо).
4. Самооцінювання знань і умінь із навчальних дисциплін.
5. Виконання індивідуального завдання.
6. Підготовка до заліку.

16) Основна література:

Законодавчі та нормативні акти

1. Конституція України. - К.: Преса України. 1997. - Ст. 85, 95-98, 116, 119.
2. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради № 17 від 04.07.2013.
3. Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Закон від 12.01.2012 № 4318-VI
4. Закон України. Про Державний бюджет України на відповідний рік згідно із Законом
5. Закон України Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування Відомості Верховної Ради №11 2015.
6. Про Національний банк України: Закон України № 679-XIV від 20.05.1999 р. (із змінами та допов.) // Уряд. кур'єр. - 1999. - № 120-121. - С. 1-9.
7. Про банки і банківську діяльність : Закон України № 2121- III від 07.12.2000 р. (із змінами та допов) // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. - 2001. - № 1. - С. 3-47.
8. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 2013 р. (із змінами та допов.) // Відомості Верховної Ради України. - 2013. - № 29.- ст. 337.
9. Про кредитні спілки : Закон України 2001 р.
10. Про заставу : Закон України від 1992 р. // Закони України. В 12 т. Т. 4. - С. 55-70.
11. Про фінансові послуги і державне регулювання ринку фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 р.
12. Про фінансовий лізинг : Закон України від 04.02.2021 № 1201-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>
13. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні : Закон України від 5 квітня 2001 р. (зі змінами та допов.) // Уряд. кур'єр. - 2001. - № 84. - С. 6-10.
14. Про грошову реформу в Україні : Указ Президента України // Вісник. НБУ. - 1996. - № 5.
15. Про валюту і валютні операції. : Закон України Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 30, ст.239) зі змінами та доповненнями від 21.06.2018 № 2473-VIII
16. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. Правління національного банку України. Постанова 29.12.2017 № 148 зі змінами та доповненнями
17. “Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг” Постанова Правління НБУ від 29.07.2022 р. № 163

1. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика: навч. посіб./ Д.І.Коваленко, В.В. Венгер – К.: «Центр учбової літератури»,2019 – 578 с.
2. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник. 4-ге вид. - К: Центр учбової літератури, 2022. - 312 с.
3. Фінансовий менеджмент : [текст] навч. посіб. / За заг. ред. І. О. Школьник, В. М. Кремень [І.О. Школьник, В.М. Кремень, С. М. Козьменко та ін.]. — К. : Центр учбової літератури, 2015. — 488 с.
4. Стеценко С. П., Сорокіна Л.В., Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз та економічна діагностика : навч. посіб.. М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. - Київ : КНУБА, 2019. - 158 с.

17) Додаткові джерела:

5. Стеценко С.П., Боліла Н.В. Особливості фінансів будівельної галузі. Економіко-управлінські та інформаційно-аналітичні новації в будівництві: програма та тези доп. II міжнар. науково-практичної конф., м. Київ, 26 – 27 березня 2020 р. Київ: КНУБА, 2020. С. 54-56.

6. Сорокіна Л.В. Інноваційні методи оцінки банківського капіталу [монографія]/ Л.В. Сорокіна, В. М. Кочетков, Ю. С. Камарицький. — К. ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2013. — 244 с.

7.

Інформаційні джерела в Інтернеті

1. www.bank.gov.ua — Національний банк України.
2. www.ebrd.com - Європейський банк розвитку та реконструкції
3. www.eib.org — Європейський інвестиційний банк.
4. www.finance.com.ua — український фінансовий сайт.
5. www.imf.org — Міжнародний валютний фонд.
6. www.me.gov.ua — Міністерство економіки України.
7. www.minfin.gov.ua - Міністерство фінансів України.
8. www.qualisteam.com - повний перелік бірж.
9. Журнал «Фінанси України». Щомісячне видання.

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання		Підсумковий контроль	Сума
Змістовний модуль № 1			
практична частина	індивідуальна робота		
50	30	20	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

Здобувач, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова екзаменаційна сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання іспиту.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

20) Політика щодо академічної доброчесності:

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3012>